

KONCEPCJA WOLNOŚCI W UJĘCIU MIECZYŚŁAWA GOGACZA



Dr Magdalena Płotka

WOLNOŚĆ JAKO WYBÓR PRAWDY I DOBRA

○ Wolność ujmowana jest w dwóch aspektach:

1. Człowiek jest podmiotem wszystkich podejmowanych czynności
2. Wolność polega na wierności prawdzie i dobru

Dlaczego wolność polega na wyborze czegoś już określonego? Dlaczego nie jestem wolny w wyborze zła?

ROZUM PRAKTYCZNY

- ◉ Dobro jest pierwszym i właściwym przedmiotem rozumu praktycznego;
- ◉ Fundamentalną zasadą rozumu praktycznego jest arystotelesowska zasada „dobro jest tym, czego wszyscy pragniemy”
- ◉ Pierwszą zasadą prawa naturalnego jest zasada: „dobro należy czynić, a zła unikać” (*bonum est faciendum et prosequendum, et malum vitandum.*)

DOBRO

- ◉ To, do czego człowiek posiada naturalną skłonność, rozum w uznaje za dobro i w konsekwencji ku temu kieruje działanie
- ◉ To, czego wszyscy pragną jest tym, co doskonali i uzupełnia byt, a to, co doskonali i uzupełnia byt zależy od danej natury
- ◉ Naturalna inklinacja człowieka ku dobru



PRAWO NATURALNE W UJĘCIU GOGACZA

- „Prawo naturalne jest ujętym w zalecenia wskazywaniem na cele, które uwyrażniają rozpoznaną przez nas i rozumianą naturalną strukturę człowieka.. (...) Prawo naturalne jest więc wyznaczone przez to, kim jest człowiek. (...) Prawo musi wspierać się na rozumnym pomyśle celu i jego zgodności z dobrem osób. To dobro daje się odczytać w naturalnej strukturze człowieka, w tym właśnie, kim jest człowiek”.



WOLNOŚĆ TO DOSKONALENIE NATURY

- NATURA CZŁOWIEKA TO PODSTAWA JEGO
DZIAŁAŃ:

„W samej strukturze człowieka Bóg wyraził swój niezmienny, absolutny i wieczny pomysł ważnych dla nas celów (...) Ten zespół celów jest prawem absolutnym, a prawo naturalne jest przestrzeganiem prawa absolutnego, jest naszym uczestnictwem w prawie absolutnym (...) Natura to stanowiący nas zespół najważniejszych elementów strukturalnych, głównie istota człowieka jako podstawa działań”

ŚCISŁY ZWIĄZEK MORALNOŚCI I METAFIZYKI

- DZIAŁANIA CZŁOWIEKA WYNIKAJĄ WPROST Z JEGO METAFIZYCZNEGO UKONSTYTUOWANIA:

„Wolność polega na kierowaniu się człowiekiem ku dobru i prawdzie, ponieważ dobro i prawda są przejawami realnego bytu. Człowiek nie może kierować się do kłamstwa i zła jako do przeciwieństw bytu (...)
Rozumny człowiek nie może przecież kierować swych wolnych działań do pustki i nicości”

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ